

POSTANOWIENIE

28 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Beata Janiszewska

na posiedzeniu niejawnym 28 maja 2026 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku M.S.

z udziałem B.S. i W.B.

o stwierdzenie nabycia spadku po B.B.,

na skutek skargi kasacyjnej B.S.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Suwałkach

z 9 września 2024 r., I Ca 320/24,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od B.S. na rzecz M.S. i W.B. kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

[J.T.]

UZASADNIENIE

Uczestniczka B.S. wniosła skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w Suwałkach, oddalającego apelację skarżącej od postanowienia Sądu pierwszej instancji wydanego w sprawie z wniosku M.S. o stwierdzenie nabycia spadku, prowadzonej z udziałem skarżącej oraz W.B.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jako przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała oczywistą zasadność skargi. Przedstawiła przy tym wywód, z którego wynika, że w ocenie uczestniczki Sąd Okręgowy błędnie przyjął, że nie doszło do sporządzenia ważnego testamentu ustnego. Zdaniem skarżącej wadliwość oceny prawnej dotyczyła tego, że określona osoba, jako brat zmarłego i stryj spadkobiercy testamentowego, nie mogła być świadkiem testamentu (art. 957 § 1 k.c.), jak również nieprawidłowego przyjęcia, że *in casu* nie zrealizowała się przesłanka obawy rychłej śmierci spadkodawcy (art. 952 § 1 k.c.).

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej *prima facie* sprzeczności przyjętej przez Sąd drugiej instancji wykładni lub zastosowania prawa z brzmieniem przepisów lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji prawa. Wnoszący skargę powinien więc zawrzeć w uzasadnieniu wniosku wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się "oczywista zasadność" skargi i przedstawić odpowiednie argumenty (zob. postanowienie SN z 5 września 2008 r., I CZ 64/08).

Do przyjęcia skargi do rozpoznania na podstawie wskazanej przyczyny kasacyjnej nie jest wystarczające samo kwalifikowane naruszenie prawa przez Sąd drugiej instancji. W art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. mowa bowiem o oczywistej zasadności skargi, a nie o trafności zarzutu. Przytoczone przez skarżącego okoliczności powinny zatem jednoznacznie wskazywać na to, że w zasadniczym postępowaniu skarga kasacyjna zostanie rozstrzygnięta na korzyść strony, która ją wniosła (zob. postanowienie SN z 10 maja 2019 r., I CSK 768/18).

Skarga kasacyjna uczestniczki nie jest oczywiście uzasadniona w opisanym wyżej rozumieniu, choć skarżąca istotnie wykazała, że Sąd Okręgowy dopuścił się oczywistego naruszenia prawa w zakresie oceny, że brat spadkodawcy (i jednocześnie stryj spadkobierczyni) nie mógł być świadkiem testamentu ustnego. Wobec treści art. 957 § 1 zd. 1 i 2 k.c. nie budzi bowiem wątpliwości, że wyłączenie przewidziane w drugim ze wskazanych przepisów („nie mogą być również świadkami”), a obejmujące małżonka osoby, dla której w testamencie została przewidziana jakakolwiek korzyść, jej krewnych lub powinowatych pierwszego i drugiego stopnia oraz osoby pozostającej z nią w stosunku przysposobienia, nie obejmuje stryja (potencjalnej) spadkobierczyni testamentowej. Jego pokrewieństwo ze spadkodawcą nie ma znaczenia dla posiadania zdolności do bycia świadkiem testamentu ustnego. Innymi słowy: wspomniany stosunek rodzinny nie może zachodzić między spadkobiercą testamentowym a świadkiem testamentu, a nie: świadkiem testamentu a spadkodawcą.

Powyższe naruszenie prawa przez Sąd drugiej instancji świadczy o oczywistej trafności jednego z zarzutów skargi kasacyjnej, ale nie – o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Rzecz bowiem w tym, że Sąd Okręgowy ustalił i ocenił, iż w stosunku do spadkobiercy, w dniu sporządzenia testamentu ustnego, nie zachodziła obawa rychłej śmierci. Sąd ten ustalił również, co więcej, że spadkodawca nie miał tego dnia woli sporządzenia testamentu ustnego. Z ustaleń opisanych na s. 10-11 uzasadnienia zaskarżonego postanowienia wynika, że w dniu, w którym wyraził on swoją ostatnią wolę (w formie pisemnej, lecz bez zachowania wymagań co do formy testamentu allograficznego) nie odczuwał on obawy rychłej śmierci, a w sprawie nie wykazano, by stan jego zdrowia był tego rodzaju, że wskazana obawa istniała w sposób obiektywny.

Przeciwnie, w sprawie ustalono, że spadkodawca czynił jeszcze plany na przyszłość (w tym zamierzał sporządzić testament notarialny), a świadkowie rzekomego testamentu ustnego nie znaleźli podstaw do zawezwania do spadkodawcy pomocy medycznej. Stan jego zdrowia niewątpliwie nie był dobry, jednak nie ustalono, by wymagał on pilnej interwencji medycznej, a tym bardziej – by jego życiu zagrażało bezpośrednio niebezpieczeństwo.

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy uznał, że z motywów skargi kasacyjnej nie wynika, by zachodziły przyczyny określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., co uzasadniało odmowę przyjęcia tej skargi do rozpoznania. O kosztach orzeczono mając na względzie sporne interesy uczestników, ich wysokość ustalając na podstawie § 6 pkt 2 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

Beata Janiszewska

[J.T.]

[SOP]